N°. 3773. 1859.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden franko p. p. *f* 6.00.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseren aan »het Bureau van DE TIJD."

MAANDAG 3 OKTOBER.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 1 October.

In de zitting van ll. Donderdag, zijn door den heer Duymaer van Twist in de Tweede Kamer eenige ophelderingen gegeven, omtrent zijne bemoeijingen als gouverneur-generaal in de gebeurtenissen van Bandjermassing, ophelderingen, die de heer Rochussen, als minister van Koloniën, heeft toegelicht. Wij achten ons niet in staat daarover een oordeel uit te brengen. Er ontbreekt ons namelijk te veel van hetgeen ons tot eene volledige kennis van den toestand zou kunnen brengen. Wij laten de quæstie derhalve in het midden, en stippen slechts een paar woorden aan van den minister van Koloniën, die haar bij wijze van eene waarschuwing bezigde.

Hij zeide, »dat er in de Oostersche streken eene zamenzwering tegen het Europesche gezag en tegen het Christelijk geloof bestaat." Dat is volkomen waar, maar nooit zoo duidelijk gebleken en zeker nooit zoo openlijk verklaard. De minister voegt daaraan toe de opmerking, dat dien ten gevolge, naar zijne overtuiging, voor Indië niets verderfelijker is, dan het overdreven liberalismus van den Europeaan, het overdreven fanatismus van den Oosterling en de overdrevene inmenging van de zijde der Vertegenwoordiging in de behandeling van Indische zaken." Omtrent de twee eerste betuigingen zal niemand twijfel voeden; maar omtrent de derde is welligt tegenspraak te verwachten. Intusschen niet van onze zijde, omdat wij overtuigd zijn dat overdreven inmenging der Kamers in de behandeling der Indische belangen, noodzakelijk overdreven liberalismus in Indië zal aanvoeren. Wij maken den minister ons kompliment over zijn rond, kordaat en waar woord.

Wij hadden dezer dagen gelegenheid, om, over het Oostenrijksche konkordaat sprekende, te wijzen op de onnoozelheid van zoovelen onzer binnenlandsche bladen, die, op grond eener genaamde oordeelvelling van het Parijsche blad de *Univers*, welke daarin nooit gestaan heeft, juichten dat het konkordaat dood was. Ter betere waardeering van dat konkordaat, waardoor ofschoon velen ten onzent zich het tegendeel verbeelden, de regten van onkatholieken geen schade lijden, nemen wij den volgenden brief uit Weenen op, dien wij mede aan den *Univers* ontleenen:

»Wijl Keizer Frans Jozef de vrijheid aan de Kerk heeft wedergegeven, hieven hare vijanden kreten aan, hoewel aan niemand eenig leed was berokkend. Door het Oostenrijksche konkordaat is eene onregtvaardige wetgeving afgeschaft, die eigenlijk de betrekkingen der Katholieken met de geestelijke en wereldlijke overheden regelde, doch van geen andere geloofsbelijdenissen sprak, waarmede ze niet te doen had. Overigens waren de wetten van Jozef II, hoe vijandig ook tegen de Katholieken, voor alle andere gezindten zeer gunstig; de gekroonde vrijdenker was slechts, zooals de overigen, onverdraagzaam jegens de ware Kerk. 't Was volstrekt Keizer Frans Jozefs bedoeling niet die kleingeestige, hatelijke partijdigheid na te volgen; regtvaardig jegens een deel zijner onderdanen wilde hij niet jegens het andere onregtvaardig zijn. Vóór de sluiting van het konkordaat waren de Protestanten in de Oostenrijksche monarchie, beschermd door het edikt van 1791, in een oneindig beteren toestand dan de Katholieken in die Protestantsche staten, welke zich het liberaalst noemen, zooals Engeland, Zwitserland, Pruissen enz., niet gesproken van Zweden, Mecklenburg, Denemarken en Rusland, landen wier wetten tot schande onzer eeuw en der menschheid strekken. Keizer Frans Jozef heeft geene der bepalingen veranderd, die door zijne voorgangers ten gunste der dissenters zijn gemaakt; om zich jegens hen regtvaardig en wel gezind te betoonen, behoefde hij slechts datgene te handhaven wat bestond.

Evenzoo heeft Oostenrijks Keizer niet alleen de vrijheid der andere godsdiensten willen bevestigen, maar ook vermeerderen, en wel op de breedste grondslagen, door patentbrieven, gedagteekend 1 Sept. van dit jaar. Voortaan zullen de Protestanten in Oostenrijk genot hebben van de volmaakste gelijkheid, en de leden van hun konsistoriën, hun leeraren, schoolmeesters, en in 't algemeen al de overheden mogen benoemen, die datgene moeten regelen wat tot da godsdienst en het onderwijs betrekking heeft; zij mogen synoden houden, zonder dat het gouvernement zich het regt heeft voorbehouden er kommissarissen te zenden; hunne godsdienstige genootschappen zullen, als zoodanig, over hetgeen zij bezitten mogen beschikken, erfenissen aanvaarden, enz. Het XIV § der nieuwe patentbrieven veroorlooft hun, zelfs uit vreemde landen, professoren voor hunne seminariën en gymnasiën, zoowel als voor hun lagere scholen te ontbieden. In een woord, in Europa is geen Protestantsch gouvernement, dat meer vrijheden en voorregten aan zijn eigen geloofsgenooten verleent, en ook is er geen dat in dien graad zoo regtvaardig jegens de Katholieken is.

»Ziedaar nu wat dezelfde vorst heeft gedaan, die twee jaren geleden het merkwaardigste konkordaat heeft onderteekend, dat sedert eeuwen met den H. Stoel gesloten werd."

Dezer dagen is na eene korte ongesteldheid in den ouderdom van ruim 61 jaren overleden de Hoogwaardige heer Joannes Hartman, geheim kamerheer van Z. H. Pius IX, kanunnik penitentier van de Metropool, deken van Utrecht, pastoor van St Willibrord, ridder van den Nederlandschen Leeuw en kommandeur van de Eiken Kroon. De hooggeschatte overledene, die gedurende eenige jaren de belangrijke en hooge bediening van aartspriester had waargenomen, stond in het voormalig aartspriesterschap en ook daar buiten in hooge achting. Als pastoor, deken, priester, pastoor en kerkbestuurder onderscheidde hij zich ten allen tijde door groote verdiensten. De waardige man was bezield met een waren ijver voor het geestelijk en stoffelijk huis Gods, en bragt dien, met veel beleid en met den zegen van hierboven verrijkt, in werking. Hij volbragt eene vruchtbare loopbaan, die hem aller achting schonk, en evenzeer alle burgerlijke als kerkelijke autoriteiten deed zamenwerken, om hem blijken van vertrouwen en onderscheiding te geven. Zijn door velen betreurd overlijden is een verlies voor het aartsbisdom, voor het dekanaat en de stad van Utrecht.

Zijn stoffelijk overschot is laatstleden Donderdag plegtig ter aarde gebragt onder den toeloop van eene groote menigte volks, die, uit alle gezindten zamengevloeid, den lijkwagen eerbiedig begeleidde. Op de doodkist lagen uitgespreid zijne ridderkruizen en de kenteekenen zijner kerkelijke waardigheden. Het lijk werd gevolgd door dertien koetsen, waaronder die van den kommissaris des Konings en andere aanzienlijken werden opgemerkt. Men meldt ons daaromtrent uit Utrecht 29 September de volgende bijzonderheden: »De St. Willibrordsparochie hier ter stede vierde heden eene treurige plegtigheid: zij bragt haren herder ten grave. De Hoogeerwaardige Heer Joannes Hartman, had zich in zijne 23jarige ambtsbediening alhier, door zijnen hartelijken ijver, gepaard aan verstandig beleid, door den adeldom van zijn karakter, door zijne welmeenendheid in den omgang, de liefde en het vertrouwen der Katholieken, de achting ook zijner onkatholieke medeburgers verworven. Algemeen was de deelneming in zijn overlijden; de indruk daarvan, werd door het onverwachte van zijn dood nog vermeerderd. Dit bleek bij zijne plegtige begrafenis. Zijn lijk werd niet slechts gevolgd door de geheele geestelijkheid der stad, de kerkmeesters en kollektanten der beide kerken der parochie, de vertegenwoordigers van de verschillende instellingen der Katholieke weldadigheid, het parochiaal kerkbestuur, de R. K. scholen, de vereeniging van den H. Vincentius, maar ook begeleid en omringd, door ontelbare toeschouwers, zoodat het den langen weg van het sterfhuis naar het kerkhof aflegde door aaneen geschakelde rijen van menschen, wier eerbiedige houding getuigde, dat een hooger gevoel dan dat der nieuwsgierigheid hen tot deze lijkbaar heendreef. Bij deze stemming kon onze waakzame politie, in weerwil der opgekomene menigte, zoowel op de straten als op het kerkhof de volmaakste orde bewaren. Hier werd de lijkstoet ontvangen door de broedermeesters der Utrechtsche processie van Kevelaar, voorafgegaan van hunne, met rouwfloers behangen, processievanen. Bij het graf schetste de Hoogwaardige Heer, W. H. A. van Bylevelt, Deken van Naarden en Pastoor te Maarssen, met die hartelijkheid, welke hem kenmerkt, den geachten overledene, in zijne verdienstelijke levensbaan, als mensch en als priester, als getrouw zoon der Kerk en niet minder getrouw onderdaan van den Staat, vereerd niet alleen met het vertrouwen ven zijnen Doorluchtigen Aartsbisschop, maar ook door de belooningen van het H. hoofd der Kerk, en van Z. M. het hoofd van den Staat. — Zijn aandenken blijve in zegening."

Heden wordt in de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal onderzocht het ontwerp van wet tot bekrachtiging der voorloopig verleende koncessiën voor de Noorder- en Zuiderspoorwegen.

Men verneemt, dat het adres van ingezetenen dezer stad, betreffende den aanleg der Noorder- en Zuiderspoorwegen, gisteren ter Beurze reeds dadelijk met ruim duizend handteekeningen werd voorzien.

Er wordt gesproken, zegt het *Handelsblad*, dat aan het ministerie van Binnenlandsche Zaken een ambtenaar zal benoemd worden, volledig bekend met de praktijk van het lager onderwijs en met den geheelen omvang van het schoolwezen. Te laat heeft men ingezien, dat er behoefte aan eene vaste leiding en eenparige handelwijze in zake van het lager onderwijs noodig is. De tegenwoordige referendaris zou op wachtgeld gesteld worden.

WORMERVEER, 28 Sept. Ter kaasmarkt waren aangevoerd 32 stapels. Hoogste prijzen kleine *f* 30, middelbare *f* 34 per 50 Ned. ℔.

BATAVIA, 6 Aug. [*Vervolg.*]

BENKOELEN. Nadat in de maand December 1858 bepaald was, dat de onafhankelijke distrikten Ampat-Petoelai en Ampat-Lawang, tusschen Benkoelen en Palembang, duurzaam zouden worden bezet door de oprigting van militaire posten te Temeda, Ambong-Idjes en Karang-Dapo, en nadat in de maand Mei van dit jaar deze bepaling door den koning was goedgekeurd, trokken twee inlandsche kompagniën infanterie, onder bevel van majoor Cobet, van Benkoelen naar Rindo Hati. Deze hoofdofficier was tevens belast met de politieke leiding in de gewesten beoosten het Barisan-gebergte terwijl hem voor de dadelijke aanraking met de bevolking was toegevoegd de kontroleur 3de klasse A. Praijs van der Hoeven.

Na eene bezetting van 100 man onder bevel van kapitein Cocchins te hebben achtergelaten in het fort, dat te Temeda was opgerigt, trok majoor Cobet den 11den Junij naar Ambong-Idjes en van daar naar Kaban, waar hij eene konferentie had met majoor van den Heigh, die met hetzelfde doel aan het hoofd eener kolonne van Palembang was opgerukt.

Men mag het er nu voor houden, dat het verkeer tusschen Benkoelen en Palembang langs een zeer bruikbaren weg voor het vervolg verzekerd is.

BANKA. Den 2den Junij werd te Muntok het berigt ontvangen, dat 4 rooversprauwen te Tandjong Biat, nabij Tandjong Pengalan, op een afstand van ongeveer 5 mijlen van Muntok, gezien waren, en dat een zestigtal personen aan den wal waren gekomen en aldaar door visschers bewoonde huizen hadden geplunderd.

Eenige gewapende sloepen werden daarop uitgezonden, doch kwamen terug met de tijding, dat de zoevers van den gunstigen wind hadden gebruik gemaakt, en om de noord waren vertrokken.

Den 3den Junij hadden bovengenoemde rooversprauwen twee handels- en drie visschersvaartuigen nabij het eiland Pamoedja aangevallen. De aangevallenen hadden zich, voor zoover hunne geringe magt zulks toeliet, verdedigd, met dat gevolg, dat een der roovers verslagen werd, terwijl er van hunne zijde een persoon, genaamd Mohamet Artas, gewond werd.

Ook nabij het distrikt Blinjoe hadden dezelfde prauwen den 3den en 4den Junij vier aldaar te huis behoorende

vaartuigen van alles beroofd; bij welke gelegenheid 8 personen door de roovers werden gewond. Den 8sten Junij waagden zij een aanval op de kampong Kourouw, in het distrikt Koba, doch werden door de bevolking afgeslagen.

In den avond van den 13n Junij werden op nieuw gewapende sampangs, begeleid door eene kruisboot, uitgezonden, ten einde de straat te bekruisen en de roovers zoo mogelijk den uitgang te beletten; terwijl reeds eenige dagen vroeger bevel was gegeven, om den zuidelijken ingang der straat te bewaken.

Den 11n Junij zijn de uitgezondene vaartuigen op de hoogte van Karang Sariboe met de roovers slaags geweest; de laatstgenoemde namen echter spoedig de vlugt, koers stellende naar Palembang. Onmiddellijk is daarop de goevernements kotter N°. 33 derwaarts vertrokken, terwijl gewapende sampangs de kusten bewesten Muntok bleven bewaken.

Den 10n Junij werd op de zuidelijke kust van dit eiland eene te Lepar te huis behoorende praauw door 4 roovervaartuigen (hoogstwaarschijnlijk dezelfde als de bovengenoemde) aangevallen en geplunderd. Het hoofd van Lepar heeft met eenige praauwen de roovers opgezocht en is op de hoogte van Tandjong Sikidjan met hen slaags geweest. De roovers zijn echter spoedig gevlugt. Eene sloep van het ter reede Soengi-Selan liggende Ned.-Ind. barkschip *IJdroezie*, bemand met 9 personen, werd den 13n Junij nabij Poeloe Pegadong door roovers aangevallen en geplunderd, terwijl de sloep werd vernield.

Den 15n Junij werd eene van Singapore terugkeerende praauwtoop, groot 8 koijangs, onder den Sumatra-wal door de roovers bemagtigd. Later zijn er geene roovers meer in de wateren van Banka gezien.

Z. M. stoomer *Soembing* arriveerde dien dag ter reede van Muntok, doch had op zijne reis geene verdachte vaartuigen ontmoet.

CELEBES EN ONDERHOORIGHEDEN. Van Macassar zijn berigten ontvangen, loopende tot den 15den Julij jl.

Slechts op verren afstand waren uit het fort te Badjoa soms eenige vijanden te voet of te paard gezien, die bij de eerste geweerschoten het hazenpad kozen. Geen scherp kanonschot was nog uit dat fort gelost. De bezetting was geheel verwisseld, doch onder de Europeanen en de koeli's telde men weder vele zieken.

Te Tanette bevonden zich ruim 250 man troepen, gereed om elken inval van den vijand, waaromtrent allerlei geruchten liepen, af te slaan.

Ook het garnizoen te Maros is versterkt, terwijl kolonnes te Semangi, Balangien en Gantarang zijn gedetacheerd. In de bergdistrikten werden geregeld militaire excursien gemaakt.

Aroe Palakka, een der voornaamste Bonische rijksgrooten, omtrent wien reeds is gemeld, dat hij met een zeer talrijk gevolg Boni had verlaten, is te Makassar aangekomen. In herhaaldelijk met hem gehouden konferentiën heeft hij steeds verklaard, als balling uit zijn rijk zich geheel aan het welwillen van het goevernement over te geven, in het volle vertrouwen, dat daaruit voor zijn geslacht niet anders dan het goede kan worden geboren, even als zulks ten tijde van zijn voorvader van gelijken naam onder den admiraal Speelman is geschied.

Op de achtereenvolgende berigten, dat de Boniërs, bijgestaan door Sopeng, Lamoeroe en Mario, tegen het nieuwe licht der maan 30 Junij een inval zouden doen in Tanette en de noordelijke afdeeling, begaf de kolonel Waleson zich in het begin van Julij derwaarts en bezocht de verschillende kantonnementen zijner troepen, ten einde op elke eventualiteit bereid te zijn.

Toen die berigten meer en meer dringend werden en den aanval op den 5n Julij Julij stelden, begaf ook de goeverneur van Celebes zich naar Maros en Pankadjene ten einde door zijn aanwezen aldaar den regenten en bevolking voor zoo veel noodig vertrouwen en gerustheid in te boezemen.

De aanval werd echter door den vijand van den 5n, op den 8n en andermaal op den 11n Julij verschoven, terwijl alles zich tot geruchten bepaalde, en geen enkel feit de uitvoering verzekerde.

De goeverneur en de kolonel keerden onder deze omstandigheden naar Makassar terug, na de vereischte maatregelen van voorzorg te hebben beraamd, om elken vijandelijken aanval krachtdadig te keer te gaan. Maar naauwelijks ter hoofdplaats aangekomen, ontvingen zij het berigt, dat Bonische zendelingen met brieven hunner Koningin zich bij de regenten der goevernements-bergdistrikten hadden vervoegd, om deze over te halen gemeene zaak met haar te maken; ook lieten deze regenten herhaaldelijk om troepen verzoeken.

Eene voorwaartsche beweging onzer soldaten heeft hierop plaats gehad.

De telegraaf van heden meldt het volgende:

ZURICH, 1 Okt. De gevolmagtigden zullen zich den 12n Oktober, op uitnoodiging van den Bondsraad, naar Bern begeven. De konferentiën zullen niet voor de helft dezer maand gesloten worden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 30 Sept. Naar 't geen de *Patrie* beweert zou men te voorbarig zijn geweest met de mededeeling van het getal schepen en Fransche soldaten, bestemd om eerstdaags naar China te vertrekken, alsmede nopens wat van de onderteekening van een vredestraktaat met Cochin-China is vermeld. Het blad zegt, dat het cijfer der land- en zeemagt, tegen het Hemelsche Rijk te zenden, door het kabinet der Tuileriën nog niet bepaald is en de laatste uit Cochin-China ontvangen berigten van de onderteekening eens traktaats niets melden.

— De algemeene armenverzorging te Parijs geeft de volgende statistiek:

In 1858 was de ontvangst: franken 18,427,272.26, waarvan fr. 11,225,671.06 voortspruiten uit de inkomsten der gasthuizen, als daar zijn: huur van huizen en hoeven, renten, belasting op de schouwburgen, bank van leening, enz. enz. De overige 7,202,301 franken zijn door de stad bezorgd. Daar de uitgaven slechts fr. 17,689,016.93 bedragen, zoo heeft men een batig saldo van fr. 738,961.13.

— De *Messager du Midi* behelst een brief uit Napels, dd. 24 Sept., waarin het volgende voorkomt: Onder de vele geruchten die te Napels in omloop zijn, zegt men, dat de Paus, die, zooals gemeld is, voornemens was naar Castel-Gandolfo te vertrekken, zich gereed maakte om des vereischt de grenzen van den Kerkelijken Staat te overschrijden en nogmaals te Gaëta een wijkplaats te zoeken. Aan dit gerucht moet volstrekt geen geloof worden gehecht, veeleer aan dat, volgens 'twelk Pius IX met Koning Ferdinand II te Terracine een zamenkomst zou hebben. Immers de plotselinge reis naar de Romeinsche grenzen van dien Koning, die den 24n Sept. 's ochtends zijne rezidentie van Portici heeft verlaten, geeft daaraan veel waarschijnlijkheid. De Koning wordt door de Koningin en den graaf van Trapani, zijn oom, vergezeld. Die onverwachte en eenigzins geheimzinnige zamenkomst van Napels' Koning en Zijne Heiligheid, kan niet anders dan een zeer gewigtig feit zijn, en voor den tegenwoordigen toestand van Italië ernstige gevolgen hebben.

De stad Aquila in de Abruzzen zou, volgens die korrespondentie, in vollen opstand zijn, veroorzaakt, naar men te Napels zegt, door generaal Mezzacapo, die in Aquila met zijn staf in generaals uniform verschenen was. De Koning van Napels had bevolen, dat een kamp nabij Chiati zou worden opgerigt; dagelijks vertrokken troepen derwaarts en er was bereids een aanzienlijk korps tegenwoordig. Nopens den opstand is men nog geheel in 't onzekere, ook nopens 'tgeen de troepen, te Chiati vereenigd, verrigten zullen.

— De zamenzwering tegen het leven des Sultans heeft een veel ernstiger karakter en uitgebreider beteekenis gehad, dan men eerst kon vermoeden. Zij werpt tevens een droevig licht op den toestand van het Muzelmansche rijk. Ziehier wat, naar luid van verschillende brieven uit Konstantinopel, omtrent deze zaak bekend is geworden.

Een aanzienlijk getal der invloedrijkste leden van geestelijk, burgerlijk en militair bestuur had sinds lang met verbittering de handelingen van den Sultan en zijner meest bevoorregte ministers van Marine, van Oorlog en van Buitenlandsche Zaken gadegeslagen. Men hield zich overtuigd dat de wet des Profeten met de voeten getreden en de rijkspenningen verspild werden. Hieruit ontsproot de ellende des volks en bleven de soldaten van hunne soldij beroofd. De afkondiging in 1856, door den Sultan, van den hatti-houmayoun (vrijgevige staats-instellingen) en meerdere nieuwe zaken, welke den ongeloovigen ontleend en door den Koran veroordeeld werden, verlamden, naar de meening der dweepers, de kracht van het rijk en voerden het ten ondergang. Om aan dien staat van zaken perk te stellen vereenigden zich eenige aanzienlijke mannen en bekrachtigden met eed en zegel een programma, dat de volgende artikels bevatte: 1°. Afzetting van den sultan Abd-ul-Medjid en verheffing tot den troon van 's vorsten broeder Abd-ul-Aziz; 2°. Als verraders van godsdienst en vaderland moeten de ministers gevangen genomen, gevonnisd en ter dood gebragt worden; 3°. Vernietiging der vrijgevige instellingen en uitsluiting van Europesche elementen in de Regering; 4°. Herstelling der wet, volgens den Koran, in hare oorspronkelijke kracht en zuiverheid; 5°. Bescherming voor de Christenen; 6°. Eerbied voor Europa.

Den 23 Sept. moest de sultan, op het oogenblik dat hij zich met zijn stoet naar de moskee begaf, om het gebed van den Vrijdag te verrigten, gevangen genomen en vervallen verklaard en Abd-ul-Aziz in zijne plaats uitgeroepen worden. Deze laatste, die zijnen broeder zeer genegen is, moet van de zamenzwering niet geweten en haar met diep leedwezen vernomen hebben. Bijzondere vertrekken, welke hij niet mag verlaten, zijn hem aangewezen en men meent te mogen gelooven dat zijn leven geen gevaar loopt. De toeleg moet verraden zijn door den brigade-generaal Hassan-Pacha, die een der voornaamste leden was. Onmiddelijk werden de zamengezworenen, zoo geheim mogelijk, gevangen genomen en daarmede gaat men steeds voort.

De eedgenooten verschenen den 24n en 25n voor eene kommissie, welke uit de eerste waardigheidsbekleeders was zaamgesteld. In plaats echter van eenig blijk van rouw of verslagenheid te geven hebben zij, zeggende gehandeld te hebben, volgens wat ze hun pligt geloofden, met kracht de stem tegen hunne regters verheven en hun de wreedste vijanden des vaderlands genoemd.

De sultan werd zeer getroffen door het berigt der zamenzwering, vooral om het deel dat daaraan de artillerie had, waarop hij meende het meest te mogen rekenen.

De troepen, welke men te wantrouwen had, zijn uit de hoofdstad verwijderd en door regimenten uit de provinciën vervangen.

De ministers hebben uitgestrooid, dat de zamenzweerders den dood ten doel hadden der Christenen en het voornemen koesterden Konstantinopel in de asch te leggen. Integendeel echter hadden deze voorgenomen de Europesche afgezanten en de vreemdelingen en Christenen in het algemeen te beschermen, waartoe zelfs de artillerie te Pera in de kazerne lag.

Intusschen mag men het zeer gelukkig heeten, dat de zamenzwering, welke Mohammedaansche dweeperij tot beginsel had, verijdeld werd, niet alleen voor het behoud des sultans, die, zijne gebreken als vorst daar gelaten, lof verdient, wijl hij den Christenen gunstig gezind is en de Europesche beschaving aanmoedigt, maar ook om de verschrikkelijke gevolgen, welke de onwenteling voor de Christenen in de provinciën ongetwijfeld na zich gesleept zou hebben. Daar toch, waar de Muzelman in ontwikkeling ver ten achter en de arm der beschermende geregtigheid kort en traag is, zou den Christenen een vreeselijk lot hebben kunnen treffen.

Het is te hopen dat het gevaar, waaraan de Sultan en zijne Regering zoo ter naauwernood ontsnapt zijn, strekke om allen de oogen te openen, en de ergerlijke geldverspillingen uit te roeijen, welke een doorn zijn in het oog, niet alleen van den Muzelman, maar ook van den beschaafden Europeaan.

ENGELAND.

LONDEN, 29 Sept. Aan de schranderheid van den heer Bruce wordt door de Engelsche bladen, in de Britsch-Chinesche bezittingen uitkomende, sterk getwijfeld. Zij bekennen dat de Keizer van China volkomen regt had den ingang van den Pei-Ho te sluiten, wijl er geen traktaat bestaat dat het tegendeel voorschrijft; en dat admiraal Hope's pogingen om dien slagboom te verbreken, krachtens het volkenregt den, zelfs gewapenden, tegenstand van de overheden regtvaardigden. Bovendien zijn die bladen er mede in overeenstemming, dat de gevolmagtigden waren verzocht om langs een anderen weg naar Peking te reizen, en wel langs dien door den Amerikaanschen ambassadeur gevolgd.

De verslagen van wege de Chinezen, betreffende hetgeen de *China-Maill* de rampzalige geschiedenis aan de monding van den Pei-Ho noemt, naar Peking gezonden, zijn bijna gelijkluidend met de officiële mededeelingen bij het *Foreign office* ontvangen. In het Chinesche verslag wordt gekonstateerd, dat de ambassadeurs geweigerd hadden nopens de quæstie van den te volgen weg in onderhandeling te treden; dat zij halsstarrig den vrijen weg langs den stroom geëischt hebben; dat de schepen der geallieërden een menigte kogels tegen het paalwerk geschoten hadden; dat er tien palen zijn weggenomen en aan boord der schepen roode vlaggen wapperden, ten teeken dat men besloten had tot vijandelijkheden over te gaan.

Bij die gelegenheid maakt het verslag een treffende opmerking, namelijk de Chinezen zouden, ondanks hun verbittering, zich onthouden hebben tegen de aanvallers te vuren, uit vreeze „van het sedert twee jaren begonnen vredeswerk te vernietigen." Uit die verklaring zou men kunnen afleiden dat de Chinezen volkomen goed het traktaat waarderen, waarvan de bekrachtiging te Peking moest geschieden, en zij meer gematigdheid aan den dag legden dan eenige andere Europesche natie in dergelijke omstandigheden zou gedaan hebben. Zelfs na die gewelddadigheden hebben zij aan den Engelschen admiraal een brief gezonden van wege de overheid, doch hij heeft dien geweigerd.

Als het Chinesche verslag waarheid behelst, dan zouden de schepen, na veel moeite te hebben gedaan om de ketens te verbreken, tegen de forten gevuurd hebben. Die verklaring is belangrijk, maar 't is te weten of ze waar is. Daarop zouden de forten, om de eer van het land op te houden, met kanonschoten geantwoord hebben. In zeer gematigde bewoordingen, verhaalt het verslag verder de door de Chinezen behaalde overwinning.

Nog is er een ander gewigtig nieuws uit China ontvangen. Het schijnt dat het hoofd der muiters vermoord is geworden en tusschen de mindere bevelhebbers

een ernstige tweespalt heerscht, waarvan de Keizer misschien zou kunnen gebruik maken om velen zijner weerspannige onderdanen aan zijne zijde te brengen, 'tgeen noodwendig een vermeerdering van het getal troepen zou vorderen, die door de geallieerden naar China gezonden zullen worden.

— Te Birmingham heeft een verschrikkelijk ongeluk plaats gehad. In eene digt bevolkte wijk is de fabriek van slaghoedjes der heeren Phillips en Purshall in de lucht gevlogen. De oorzaak alsmede het tal slagtoffers zijn onbekend. In het oogenblik der ontploffing waren 60 a 70 personen, meest vrouwen, in de fabriek werkzaam. Men vernam twee hevige schokken, welke de gebouwen in de buurt deden schudden, en daarop stortte de gansche fabriek in, zoodat niets dan de muren staande bleven. Weinig tijds later was alles in rook en vlammen gehuld, doch de snel aanrukkende spuiten werden den brand dra meester. 17 zwaar gekwetsten werden van onder de puinhoopen gehaald en de talrijke omstanders stelden pogingen in het werk om verder door te dringen en de overigen te redden. Men bereikte den ingang van het gebouw en ontmoette meermalen verkoolde en onkenbare lijken. Ten 3 ure des namiddag waren 14 dooden gevonden en ten 7 ure 's avonds nog 3 andere. Den ganschen nacht gaat men met zoeken voort naar de overige onder het puin bedolvenen. Slechts 5 of 8 mannen waren in het gebouw en aan een dezer gelukte het zijne vrouw te redden, doch hijzelf werd onder een balk verpletterd. De naburige huizen hebben weinig schade geleden, doch wijl hetzelfde ongeluk binnen korten tijd meermalen geschied is mag men verwachten, dat dergelijke gevaarlijke fabrieken voortaan buiten de stad zullen moeten opgerigt worden.

— Te Dudley is de vorige week een twee-en-tachtigjarige man in het huwelijk getreden met een tachtigjarige vrouw, die in hem haren *veertienden* echtgenoot huwde.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 29 Sept. Tengevolge van de nieuwe ongesteldheid van prins Frederik der Nederlanden, is het vertrek naar het kasteel Muskau van den prins en de prinses andermaal uitgesteld.

— Te Zurich is het gerucht in omloop, dat de gevolmagtigden, ingevolge uitnoodiging van den bondsraad, zich den 12den Oktober naar deze plaats denken te begeven. Men besluit daaruit dat de konferentiën niet voor half Oktober zullen afloopen.

ITALIE.

ROME, 27 Sept. Uit Pesaro wordt, dd. 13 dezer aan de *Armonia* geschreven nopens de te Bologna gedane verkiezingen, dat van de 18000 kiesgeregtigden 6000 geen deel er aan genomen en 6000 openlijk voor den Paus gestemd hebben, ondanks de intimidatie, welke bij de verkiezing heerschte. Van de 6000 overigen hebben sommigen voor Viktor Emmanuel, anderen voor prins Napoleon gestemd. In de andere steden was de verhouding dezelfde, zoodat men nu kan oordeelen wat de beweerde eenheid der Romagna is om Rome's juk af te werpen. 't Behoeft niet opgemerkt te worden dat op den dag der verkiezing de poorten der stad gesloten waren, ten einde de landbewoners er buiten te houden, van wie men natuurlijk de opregte gehechtheid aan den H. Vader vreesde.

Wijders behelst de brief, dat eenige weken geleden, drie jonge Zwitsersche soldaten, tot het 2e vreemdenregiment behoorende, uit Pesaro dezerteerden; twee hunner bereikten St Archangelo, een stadje tusschen Rimini en Cesena; maar daar werden zij aangehouden door een troep soldaten van het revolutionnaire legerkorps onder generaal Roselli. Deze, verblijd twee barbaren, zooals zij de Zwitsers heeten, in hun magt te hebben, beraadslaagden en besloten hen tot zoenoffers hunner bij de inname van Perugia gesneuvelde broeders ter dood te brengen.

Men wilde hen buiten de stad geleiden om hen te fuzieleren; maar een slagter, die bij de beraadslaging tegenwoordig was geweest, nam het woord en verklaarde, dat doodgeschoten te worden een te zachte straf voor de Zwitsersche beulen was, die overrigens geen handvol buskruid waard waren, en hij daarom voorstelde hen op minder gedruischmakende wijze in zijn slagtplaats van kant te maken. Dat voorstel werd met gejuich goedgekeurd; de twee ongelukkige jongelingen werden gekneveld naar de slagtplaats gesleept, waar men hen met een bijl het hoofd afhieuw. Men wilde dit afgrijselijk tooneel geheim houden; maar het werd ruchtbaar. Ter eere der Piëmontesche officieren moet gezegd worden, dat alles buiten hun voorkennis gepleegd is. Intusschen zijn deze lieden degenen, die de Zwitsers barbaren noemen.

BOLOGNA, 26 Sept. Naar men verneemt, heeft de aartsbisschop alhier verboden het feest ter herinnering aan wijlen Daniele Manin, op kerkelijke wijze te vieren, gelijk dit in Turijn, Milaan en Florence plaats vond.

TURIJN, 27 Sept. De *Stafetta* berigt, dat de hertog van Modena 10,000 en de groothertog van Toskane 5,000 man ter zijner beschikking heeft. De Pauselijke generaal Kalbermatten, die volgens hetzelfde blad naar Weenen gereisd was, om het plan van aanval te beramen, zou 10,000 man onder zijn bevel hebben, zoodat de Italiaansche vorsten in het geheel 25,000 man troepen gebieden.

Men vreest hier dat het weldra tot strijden zal komen, aangezien de Pauselijke magt steeds aangroeit en ten laatste wel in het veld zal komen. Ook moet eene ontmoeting van den Koning van Napels met den Paus hiermede in verband staan.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 1 Oktober.

ONDERTROUWD (29 Sept.): D. H. von Felde met J. M. van Cranenburgh.

GETROUWD (29 Sept.): P. H. Landweer met A. S. E. Rösing. - F. D. Schut met F. P. M. Hollanders. - G. J. van der Rijst met C. W. Wijnobel. - J. Weers Gz. met C. Bolender. - C. J. Ihnken met A. C. Mink. - J. Langeveld met H. E. Timmerman. - J. W. van Dam met C. de Koning.

BEVALLEN (28 Sept.): W. C. Wijnman, geb. Stodieck, Z. — (29 Sept.): S. Krouwer, geb. Lioni, Z.

OVERLEDEN (25 Sept.): I. E. C. Stark, geb. van der Mee, 49 jaren.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		30 SEPT.	4½ u.	gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.	106¾		
Nederl. Bank	4 ″			
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	64 7/16	64⅝	64 7/16
Dito Dito	3 ″	77	77¼	77
Dito Dito	4 ″	98 3/16	98¼	
Amortis. Syndik.	3½ ″			
Aand. Handel-Maatsch.	″	127	127⅛	
Oost-Ind. Leening	4 ″			
Aand. Holl. Spoorweg.				
Leening idem	4½ pCt			
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ ″	101⅛		
Maatschappij van Weld.	4 ″			
België, Cert. Adm. B. bk.	2½ ″			
Dito bij *Rothschild*	2½ ″			
Frankrijk, Certifikaten	3 ″			
Spanje, Obligatiën	1½ ″	33⅝	33⅞	
Dito	3 ″			
Dito Binnenl.	3 ″	43⅛	43 3/16	
Amortisabl e Schuld		11 3/16		
Bewijzen Coupon				
Crediet Instel. bij *Prost & C°.*				
Portugal, Obligatiën	3 pCt.	44 13/16	44⅞	
Dito 1856	3 ″	43 5/16	43⅜	
Dito Uitgestelde				
Rusl. Obl. bij *Hope en C°.*	5 pCt.	104¾		
Dito bij idem 1828/1829	5 ″	102¼	102⅜	
Cert. bij idem 1831/1833	5 ″	87		
Dito bij idem 1840	4 ″	83½		
Dito bij *Stieglitz*	4 ″	83½		
Dito Nieuwe	4 ″			
Dito 5de Serie	5 ″			
Dito 1855, 6de Serie	5 ″	100⅞	101⅛	
Dito adm. te Hamburg	5 ″			
Dito dito te Londen	5 ″			
Dito dito dito	4½ ″	96⅛		
Inschrijving in Assignat.	6 ″			
Certifikaten van dito	6 ″	63¾		
Spoorweg Aktiën	5 ″			
Polen, Aand. 1835, fl. 500	*f*			
Obligatiën	4 pCt.	79½		
Pruissen, Obligatiën	4½ ″	198¾		
Aandeelen 1854	3½ ″			
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5 ″			
Dito dito	4 ″			
Dito Metalliek	5 ″	55¾	56¼	56⅞
Dito Rente Amsterdam	5 ″	75¼		
Dito Nationale 1854	5 ″	60 9/16	60⅞	60⅝
Dito dito	2½ ″	29¾	30	29¾
Weener Bank-Aktiën	*f*			
Dito Aand. fl. 250, 1839	″			
Dito dito ″ 250, 1854	4 pCt.	270		
Beijeren, Spoorweg Aandeelen				
Napels, Cert. bij *Lam. en B.*	5 ″			
Dito bij *Rothschild*	5 ″			
Denemarken, Oblig. te Lond.	5 ″			
Dito	3 ″	82½		
Braziliën, Geldl. 1824 v. £ 100	5 ″	99⅞		
Dito 1839 van £ 100	5 ″			
Dito 1843 ″ £ 100	4½ ″			
Dito 1852	4½ ″			
Dito 1858	4½ ″	91⅞		
Sardinië	5 ″			
Peru, Geldl. 1854	4½ ″			
Dito te Parijs				
Ecuador, Oblig. 1855	1 ″	14 15/16	15	
Venezuela, dito 6 pCt. thans	3 ″	27 1/16	27¼	
Dito Uitgestelde		14 3/16		
Grenada, Obligatiën	3½ ″	16⅛	16 5/16	
Dito Uitgestelde		5 3/16		
Mexiko dito	3 ″	24 13/16	24⅞	
Nrd-Amer., Ph. *Hope en C°*, Br. A				
Dito dito B				
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.			
Amerik. Bank-Aktiën				
Illinois Spoorweg-Aandeelen				
Dito Oblig. Constr. Bons	7 pCt.			
Louisiana	5 ″			
Griekenl., Obl. Geldl. 1825	5 ″	5 13/16	5 15/16	

Handel-Maatschappij kontant —; dito Leening 1858 4 pCt. —; Russische Spoorweg volgef. 223¼, 24; Hypotheek 4½ pCt. —; Fr. Oost. Spw. Oblig. bij Hope 3 pCt. 123½; 3 pc. Russen 65.

Handel noch variatie waren heden van weinig beteekenis. Oostenrijksche en Spaansche op nieuw aangeboden.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt, Prolongatie 3 pCt., Diskonto 3 pCt.

VOORLOOPIG BERIGT DER BEURS van 1 Oktober tot 3½ ure.

Nederl. Werkel. Schuld à 2½ pc. 64 9/16; Aand. Handel-Maatsch. ——, Spanje, Binnenl. 3 pc. 43⅜; Rusl., Obl. bij Hope en C°. 5 pc. 104 7/8, Cert. bij Stieglitz 1855, 6de serie 5 pc. 101½, Oostenrijk, Met. 5 pc. 56⅜, dito Rente Amst. 5 pc. —, dito Nationale 1854 5 pc. 61⅛, dito 2½ pc. 30.

Wisselkoers.

2/m. Parijs	*f* 55 7/16	2/m. Livorno	*f* 38¼
Zigt ″	″ 55⅞	″ Napels	″ 79
2/m. Bordeaux	″ 55	3/m. Petersburg	″ 167
½/m. ″	″ 55½	6/w. Weenen	″ 95
3/m. Madrid	″ 238	″ Augsburg	″ 99
″ Cadix	″ 240	″ Frankfort	″ 99¾
″ Sevilla	″ 237	2/m. Hamburg	″ 35⅛
″ Bilbao	″ 237	Zigt ″	″ 35 5/16
″ Lissabon	″ 40⅜	2/m. Londen	″ 11.65
″ Porto	″ 40¼	Zigt ″	″ 11.70
2/m. Genua	″ 45½	Rotterdam	″ ¼

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 30 Sept. België 2½ pc. 55½ g; 4½ pc. 98p; Metal. 59⅜; Nation. 64½; Spanje 1½ pc. 33¾ p; 3 pc. 43¾.

PARIJS, 30 Sept. Rente kont. 4½ pc. 95.50, in liq. 3 pc. —.—; op tijd 3 pc. 69.20; Credit mobilier 813.75; Fr.-Oost. Spoorw. 551.25; Russ. Spoorw.-Aktiën 502.50; N. leen. 3 pc. 65⅜: Spanje 1½ pc. 34⅝; 3 pc. 43⅝; Passive 10½; Cred. Spanje 272.50; Rom. Leening —.—.

MADRID, 29 Sept. Spanje 3 pc. 44.25; 1½ pc. 34.20.

LONDEN, 30 Sept. Cons. 95⅝ a ¾; Braz. 5 pc. —; 3 pc. Mexiko 23 a 23⅛; 4½ pc. Peru —; 3 pc. id. —; 4½ pc. id. doll. bonds —; Grenada uitgest. 5¼ a 5½; id. werkelijke 17¾ a 18¼; 5 pc. Venez. 28 a ½; 2¼ pc. id. 14¾ a 15¼; 3 pc. Port. — a —; 3 pc. Spanje 46¼ a 46¾; 1½ pc. id. 34¼ a 34½; Coupons 4¾ a ⅞; Passive 11 a 11¼; 4½ pc. Russen — a —; 5 pc. id. — a —; 2½ pc. Holland — a —; 4 pc. id. — a —; Illinois Shares 65½ a 66½; id. 7 pc. Oblig. 77½ a 78½; Sardinië 86 a 87; Ecuador —.

BERLIJN, 30 Sept. Metalliek 5 pc. 59½; Nationale 64½, Stiegl. 5de serie 96; 6de id. 106¼; Rusland 5 pc. —, Nieuwe 3 pc. 65¼; Pruiss. Staats. 4½ pc. 102; id. Nieuwe 5 pc. 103⅝; Fr. Oost. Spoorw. 144½; Credit 85¾; Wissel op Londen 3/m. 6 th. 18⅜, Parijs —, Hamburg —, Amst. zigt 141⅝, 2/m. 141, Weenen —, Petersburg 96½.

FRANKFORT, 30 Sept. Metalliek 5 pc. —; Nation. 62 7/8, Cred. Akt. 200, Spanje 3 pc. 43, 1½ pc. —; Bankakt. —, Wissel op Londen 116⅝, Weenen 96½, Parijs —, Diskonto —.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 30 Sept.

Van Tarwe alleen verkocht: 120, 121 ℔ o. Vriess. *f* 225, 230.

Rogge bij gerijven als voren; 118 ℔ Petersburg *f* 168; 125 ℔ Pruissische *f* 195; tegen Maandag 3 Okt. zijn wegens zeeschade in publieke veiling aangeslagen 41 last Pruiss. Rogge a 116—122 ℔.

Garst in een doen: 118 ℔ n. Deensche *f* 193.

Haver zonder handel.

Boekweit onveranderd: 118 ℔ Holsteinsche *f* 180.

Op 9 vaten Olie te leveren: dadelijk 56; in Okt. ek. 56½ à. *Raapolie* op 6/w. *f* 35; Vliegend *f* 33¾; in Mei ek. *f* 35¾; Okt. *f* 33⅝ a ½; Nov. *f* 34 a ⅛; Dec. *f* 34¼ a ⅜. *Lijnolie* op 6/w. *f* 33¾; Vliegend *f* 32½; in Maart, April en Mei ek. *f* 31¾; Okt. *f* 32⅛; Nov. *f* 32½; Dec. *f* 32. *Hennepolie* op 6/w. *f* 37½; Vliegend *f* 36¼.

SCHIEDAM, 30 Sept. Rogge. Verkocht: 148/2 ℔ Windau *f* 190 6/w. — Gerst: 130/2 ℔ Koersche *f* 174 3/m. — Moutwijn *f* 14.—; Jenever *f* 19,50; Amst. Proef *f* 20,75 per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting. Spoeling *f* 0,30 per ketel.

MIDDELBURG, 29 Sept. Nieuwe Zeeuwsche Tarwe men kocht *f* 8,50, mindere *f* 8,—; jarige Walchersche dito, de konsumptie die direkt van den landman kocht, heeft *f* 9,25 à 9,50 betaald, terwijl men voor puike soort ... maar *f* 9,— kon bedingen en waarvoor is afgegeven; dito nieuwe voor de zaai *f* 9,25, gewone *f* 8,75, 8,50 a 8,— de mud. — Zaai-Rogge *f* 6,75, gewone *f* 6,60, mindere *f* 6,50. — Garst: de Winter bragt naar deugd *f* 5,30 a 5,50 op; terwijl men voor Zomer *f* 5,25 besteedde. — Walchersche Witteboonen kocht men begin beurs aan *f* 9,25, en later is *f* 9,50 betaald; dito Bruineboonen *f* 10,— a 10,50 naar kwal.; dito Paardeboonen; er waren grage koopers aan *f* 6.55 en einde beurs *f* 6,70 de mud. — Walchersche groene Erwten kocht men aan *f* 8,80 en 9,—, groote dito *f* 10,— a *f* 11,— naar deugd. — Koolzaad *f* 10,— a *f* 10,50 naar kwal. — Raapolie *f* 35,50; Patentolie *f* 37,75; Lijnolie *f* 37,50 per vat op 6 weken, op kontant *f* 1,— per vat lager. — Harde Lijnkoeken *f* 8,50 per 104 stuks.

PUBLIEKE VERKOOPING VAN HUIZEN IN HET O. Z. HEEREN-LOGEMENT

Op Maandag 3 *Oktober, des avonds ten zes ure.*

1. Een Perceel Wei- en Hooiland, Buiten-Singel buiten de Wetering Barrière, groot b. 1.7817. - 2. Buitenverblijf *Dabbelhoven* en Erven, Otterspad buiten de Wetering-Barrière, YY 124 à 26; te zamen in slag. — 3. Huis en Erve, Kerkstraat, H 298. - 4. Huis, Tuin en Erve, naast voorgaand Perceel, H 299; te zamen in slag. — 5. Logement ..., gem. Vinkeveen bij de Nessersl., groot b. 5.8530. — 6. Huis, Tuin en Erve, Weesperzijde, ZZ 17. - 7. Vier Huizen, Loodsen en Erven, naast voorgaand Perceel, ZZ 18 à 21; te zamen in slag. — 8. Huis en Erve, eerste Anjeliersdwarsstraat, OO 46. - 9. Dito, naast voorgaand Perceel, OO 47; te zamen in slag. — 10. Huis en Erve, Tuinstraat, OO 293. - 11. Buitenverblijf *Nooit Gedacht*,

Jan Hanscnpad, N° 28. — 12. Een Kamp Moesland, Ootewalerweg bij het Oetgenspad, groot b. 0.2618. — 13. Huis en Erve, Reguliersgracht, Y 178. — 14. Dito, Gasthuismolensteeg, F 390. — 15 Huis, Tuin en Erve, Egelantiersgracht, NN 56. — 16. Huis en Erve, Korsjespoortsteeg, G 462. — 17. Dito, Groote Wittenburgerstraat, T 343. — 18. Dito, Korsjespoortsteeg, SS 57. — 19. Dito, Buiten-Visscherstraat, TT 335. — 20. Dito, Tweede Looijersdwarsstraat, GG 348. — 21. Dito, als voren, GG 341.

Advertentiën.

(1868) Heden overleed alhier, in den ouderdom van ruim 61 jaren, na voorzien te zijn geweest met de laatste H. Sacramenten, de Hoog-Eerwaarde Heer JOANNES HARTMAN, Geheim Kamerheer van Z. H. Paus Pius IX, Kanonik van de Metropolitaankerk, Oud Aartspriester en Deken van Utrecht, Pastoor der Parochie van den H. Willibrordus, Ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, Kommandeur der orde van de Eikenkroon.

UTRECHT, W. H. A. VAN BIJLEVELT,
27 September, 1859. H. J. SMIDT,
Exec. Test.

(1866) Op den 26 September ll. overleed, in het Pensionaat te Aspel, tot mijne diepe droefheid, mijne teeder beminde oudste Dochter ANNA, MARIA, ANDREA, JOSEPHA, in den ouderdom van ruim zeventien jaren.

ARNHEM, M. P. BOES,
den 29 September 1859. geb. STOFFELS.

Eenige kennisgeving.

(1870) Ten gevolge eener hevige ziekte, overleed heden tot onze innige droefheid, mijne geliefde Echtgenoote JILBERTHA VAN VLIJMEN, in den ouderdom van bijna 49 jaren.

P. SCHLüTER.

GOUDA, 28 Sept. 1859.

(1871) Heden overleed Mejufvrouw CATHARINA GEERTRUIDA SMIT, diep betreurd door hare betrekkingen en vele vrienden.

AMSTERDAM, P. P. BOGGIA.
29 September 1859. Exec. Testr.

REVALENTA ARABICA.

Dagelijks ontvang ik de gunstigste berigten over de Revalenta. Zoo vertelde mij CORNELIS GROEN, te St. Pancras, die zeer veel aan onderbuikskwalen geleden had en daardoor zeer verzwakt was, dat hij door het gebruik van **Dubarry's Revalenta**, welke hij in mijn Winkel kocht niet alleen van alle pijn bevrijd, maar ook zeer versterkt is.

Opmerkelijk is daarbij, dat hij zich minder goed bevindt, zoodra hij het gebruik der **Revalenta** staakt.

ALKMAAR. Get. J. BRONGERS GZN.

De **Revalenta** heeft eene verwonderlijke geneeskracht; er gaat geen dag voorbij, waarop niet het een of ander merkwaardige feit van genezing bekend wordt niet uit ver verwijderde landen van onbekende lijders, maar in ons eigen land, in onze steden en dorpen, onder onze oogen zien wij ze plaats hebben; *ze geneest volkomen al de volgende ziekten, door de spijsvertering werktuigen te versterken, derzelver verrigtingen te regelen en het bloed te zuiveren:*

Koorts, zinkings, hoofdpijn, slijm, zuur, maagpijn, maagkramp, galziekten, aamborstigheid, hoest, verstoppingen, diarrhea, slechte spijsvertering, oprispingen, spanning op de maag en eene menigte andere ziekten geneest zij spoedig en met weinig kosten.

De **Revalenta** is een heerlijk, gemakkelijk, goedkoop, smakelijk geneesmiddel, dat nooit kwaad doen kan en altijd helpt als het maar

GOED GEKOOKT WORDT,

waarop wij bijzonder aandringen moeten. Men zie daarover de kleine gebruiks-aanwijzing, die bij iedere Bus los afgegeven wordt en zorge, dat daabij met een weinig oplettendheid te werk gegaan worde.

De echte **Revalenta** van de HH. BARRY DU BARRY & C°., 77 Regenstreet, Londen, wordt alleen verkocht door het ***Verkoophuis*** en deszelfs Dépôts.

Men lette er vooral op, dat iedere Bus, tot waarborg der echtheid door F. VON WINDHEIM & C°., VERKOOPHUIS, geteekend is.

De prijs der **REVALENTA** is: Kleine Bussen 87½ Ct., 1 ℔ *f* 2; 2 ℔ *f* 3.50; 5 ℔ *f* 8; 12 ℔ *f* 16.

Zij is te verkrijgen in het ***Verkoophuis*** en de bekende Dépôts. (1867)

(1845) Bij alle Boekhandelaren kan men gratis bekomen den Prospectus voor den **dertienden** Jaargang der

ENCYCLOPÉDIE.

LECTUUR VOOR NUTTIG EN GEZELLIG ONDERHOUD.

Tijdschrift voor alle Standen.

Men leest om zich te vermaken, men leest om zijne kundigheden te vermeerderen. Men moet derhalve aan die twee behoeften voldoen; maar terwijl men vermaakt, moet men niet in gebreke blijven den geest te verrijken en het hart te verheffen. De jeugdige gemoederen ernstige lectuur te willen opdringen, is streven naar het onmogelijke, en wij willen geen hersenschimmig doel najagen. Men moet den vijand opzoeken op het terrein, waarop hij zich geplaatst heeft: hij heeft de werken der verbeelding vergiftigd door de verleidelijke afschildering van de ondeugd, door de overdrijving der hartstogten; wij zullen boekwerken leveren, waarin de verbeelding ook een overvloedig voedsel, echter zonder gevaar voor de ziel, zal vinden; en de pennevruchten van een Kardinaal WISEMAN, pater BRESCIANI en zoo vele anderen zijn daar, om te bewijzen, dat zij even goed kunnen boeijen, zonder te schaden, als die heillooze voortbrengselen, welke de vernielende plaag zijn van huisvaders, bestuurders van opvoedingsgestichten en ijverige zielzorgers van parochiën.

Deze **dertiende** Jaargang vangt aan met het beroemde werk:

LIONELLO, DOOR A. BRESCIANI,

Schrijver van „DE JOOD VAN VERONA",

waarvan de inhoud is als volgt:

I. De Zelfmoord. — II, LIONELLO. — III. De Kindschheid. — IV. De Bedienden. — V. De Onderwijzer. — VI. De Studiën. — VII. De Universiteit. — VIII. De Politie-Gevangenissen. — IX, Het Gesticht van *San Servolo*, — X. De Vendita's en de Werver van het Carbonarismus. — XI. De Eed. XII. De laatste Graden. — XIII. Kunstgrepen van het Carbonarismus. — XIV. Het Graf van GALLA PLACIDIA. — XV. ARIEL en DORALIX. — XVI. De Terugkeer van den Carbonaro. — XVII. De groote *Sint-Bernard.* — XVIII. De Vrijmetzelarij. — XIX. De Weeze. — XX. De Sleden, — XXI. De Beproevingen van *Lissabon.* — XXII. De Walvischvaarder. — XXIII. De Kaper. — XXIV. ISABELLA. — XXV. GUISEPPO GARIBALDI. — XXVI. De Terugkeer van den Banneling. — XXVII. De laatste Misdaad. — XXVIII. Aanhangsel.

Elke jaargang bevat 24 Afleveringen in gr. 8°, waarvan er iedere Maand twee worden uitgegeven. Prijs per jaargang. . . . . *f* 6.—

Bovendien ontvangen de geachte Inteekenaren **als Premie** telken drie Maanden vier Bijbladen in gr. 8°, welke 16 bladen op het einde van den jaargang een schoon Boekdeel van 256 pags vormen.

Rotterdam, 1859. G. W. VAN BELLE, Uitgever.

Men verlangt voor eene bejaarde Dame, twee gestoffeerde **Kamers**, bij R. K. Lieden, liefst in den omtrek van het Koningsplein, Singel of Heerengracht. Adres onder lett. M. *franco* bij den Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN, Singel, hoek Beulingstraat te Amsterdam. (1869)

Bij **P. N. VERHOEVEN,**
te 's Bosch,
is van de pers gekomen
en alom verzonden:

Tractatus de Matrimonio.

Pars I. De matrimonio ejusque proprietatibus; de Sacramenti materia, forma, ministro, deque inseparabili nexu contractum inter et sacramentum; de subjecto matrimonii.
Pars II. De impedimentis matrimonii.
Pars III De sponsalibus.
Pars IV. De proclamationibus.
Pars V. De celebratione et annotatione matrimonii; de benedictione sponsorum et puerperarum.
Pars VI. De juribus et obligationibus ex matrimonio; de divortio seu dissolutione vinculi et cohabitationis; de filiis legitimis et illegitimis; de judicio in causis matrimonialibus.

Auctore
F. P. VAN DE BURGT,
Can. Theol. Cap. Metrop. Ultrag., Prof. in Seminaris Rysenburgensi, Bac. S. Theol. in alma univ. Lovaniensi. Vol. gr. in 8 (488 pag.) . . . . . *f* 3.00

Volledig practisch onderrigt over de katholieke godsdienst etc., door K. ZWICKENPFLUG, achtste deel (4e hoofdstuk: over de H. Sakramenten tot en met het derde Sakrament.) Een Boekdeel in-12 van 480 bladzijden.

Dit werk zal kompleet zijn in 13 deelen. De 5 laatste deelen zullen achtereenvolgens het licht zien. De prijs bij inteekening is 85 cents per deel. De inteekening is voor als nog geopend.

En voorhanden:

Tractatus de dispensationibus matrimonialibus, auctore F. P. VAN DE BURGT, Prof., etc. Vol. in-8 . . . . *f* 1.00

Theologia dogmatica quam concinnavit Franciscus Patricius KENRICK, Archiepiscopus Baltimorensis, 3 vol. in-8. . . . . *f* 6.75

Historische Katechismus door J. E. SCHMID. Uit het hoogduitsch vertaald door F. R. DE BECKER, Priester. 3 deelen in-8. . . . . . . *f* 4.00

Sermons de Saint Vincent de Paul, de ses coopérateurs et successeurs immédiats, pour les missions des campagnes; publiés pour la première fois avec l'autorisation de Mgr. l'Evêque de St-Dié par les soins de M. l'Abbé Jeanmaire. 2 beaux vol. in-8 *f* 5.00

Le prémier besoin de l'homme ou traité de la prière. Sa nécessité, ses conditions, ses différentes formes, par l'Abbé MILLET. Vol. in-12 . *f* 0.75

Rome et Londres par l'Abbé MARGOTTI. Traduits de l'italien per H. J. Maréchal. Beau volume gr. in-8 . . . . *f* 2.00

Christelijke Zedeleer der Evangelische waarheden, in Zon- en Feestdaagsche Sermoonen, voorgedragen door den Eerw. P. FRANS HUNOLT. Naauwkeurig vertaald door H. Coekelberghs, P. M. Oliviers en F. R. de Becker, Priesters. 24 deelen in-8. Per deel . . . . *f* 1.25

Twee deelen zien reeds het licht en zullen om de 2 maanden door een deel gevolgd worden. In deze vertaling zijn de kanteekeningen geplaatst, welke zich in de oorspronkelijke Hoogduitsche uitgave bevinden.

Ter perse om eerstdaags te verschijnen:

DE PASTOOR VAN ARS.

Levensschets van JOANNES BAPTISTA MARIA VIANNAY, in geur van heiligheid overleden den 4n Augustus 1859, door J. Chantrel, met de *lijkrede* uitgesproken door Mgr. den Bisschop van Belley, naar het Fransch door A. J. van Bemmel, R. K. Pastoor te *Kabauw* bij Schoonhoven. *Met Portret.* (Zie *de Tijd* 3 Sept. ll.) (1854)

(1789) Bij G. B. VAN GOOR, te Gouda, en alom, is te bekomen voor ***f* 1,75:**

MARIA HAEZEBROEK.

DE HEDENDAAGSCHE KOOKKUNST

OF DE WETENSCHAP OM

LEKKER en GOEDKOOP te ETEN en te DRINKEN.

VERRIJKT MET EEN ALPHABETISCH REGISTER DOOR

J. P. GROS,

Eerste Kok van wijlen Z. M. Willem I.

4de geheel omgewerkte en vermeerderde druk.

Eene Handleiding omtrent het Voorsnijden, en het Bedienen der Tafel, als ook met eenige Tafel-Menus. Opgehelderd door Houtsneê-Figuren. Bijzonder aanbevelenswaardig is dit Boek ook door de menigte doelmatige Voorschriften, die het bevat, omtrent het INMAKEN van GROENTEN, het INLEGGEN en KONFIJTEN van ALLERLEI VRUCHTEN, enz., enz.

Bij de Boekhandelaars C. L. VAN LANGENHUYSEN, te Amsterdam en P. N. VERHOEVEN te 's Bosch, eenige Correspondenten voor Nederland, worden bestellingen aangenomen op eene nieuwe uitgave van:

COLLECTIO DECLARATIONUM SACRÆ CONGREGATIONIS

CARDINALIUM SACRI CONCILII TRIDENTINI INTERPRETUM

AUCTORE. JOH. FORTUNATO DE COMITIBUS ZAMBONI
ROMANI JURISCONSULTI.
4 volumes petit in-4°.

Deze uitgave geschiedt onder de leiding en het toezigt van den Wel-Eerw. Pater BOUIX. Elk deel zal nagenoeg 600 Bladzijden bevatten, en de prijs per deel omstreeks *f* 5 bedragen. Het eerste deel is ter perse en zal binnen kort verschijnen.

Prijsvermindering van Belangrijke Werken.

Bij de Wed. J. R. VAN ROSSUM te Utrecht is voorhanden:

Biblia Sacra vulgata editionis cum commentariis *menochii*, quibus accedit supplementum Tournemini, 11 deelen in groot octavo ingenaaid à . . . *f* 7.50.

STOLBERG. **Geschichte der religion Jesu Christi**, 15 dln in groot octavo ingenaaid à *f* 10.80.

De volledige Werken van den **H. Alphonsus Maria de Liguori**, naar het Italiaansch vertaald, door den Eerw. Pater J. LOOYAARD, 22 dln kl. 8° . . . . *f* 12.—

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN Drukker en Uitgever.